Пише: Ђорђе Вукадиновић
среда, 22 август 2012 21:30

Периодична и мирна смена власти једна је од позитивних страна тзв. демократског процеса. Боље је да се претенденти на власт међусобно критикују и пљују са говорница и екрана, него да се трују или ратују до бесвести, унесрећујући читаве земље и народе. Но, чак и у временима када се на власт долазило ратовима, пучевима и интригама, а територије прелазиле из руке у руку у зависности од династичких бракова или владарског ћефа, дакле, чак и тада се знало да постоји неки континуитет, неки уговори, историја и традиција, нешто што обавезује „нове“, чак и онда када су до власти стигли буквалном физичком ликвидацијом „старих“. А поготово се ти елементи подразумевају у савременим друштвима, која, бар формално, почивају на слободи избора, друштвеној сагласности и интересном консензусу. (Зато, да наведемо само један актуелан пример, америчка политика према Србији, упркос сталним и комичним надањима овдашњег политичког естаблишмента, остаје мање-више иста без обзира на то да ли је на власти демократска или републиканска администрација.)

Дакле, смисао политичке борбе и прогреса требало би да се састоји у обезбеђивању позитивног континуитета, као и у отклањању онога што је било лоше код смењених претходника. Јер ако те политичке смене не доносе и стварне промене, онда се демократија претвара у пуку љуску превучену преко олигархијских интереса моћних појединаца и група. Другим речима, кључно је питање како пронаћи ту праву меру која обезбеђује континуитет функционисања државе и институција, али истовремено спречава да промена на врху буде само обична фарса, у којој, случајно, или по утврђеном сценарију, Курте и Мурте повремено замењују улоге и места. У срећнијим земљама ту формулу дају позитивни закони, национални интереси и обичајно право. Али у Србији ово последње не постоји, а оно прво нико не зарезује. И зато се свака нова владајућа гарнитура суочава са мање-више сличним дилемама и углавном чини сличне грешке.

Жао ми је ако сам овим „филозофским“ уводом разочарао читаоце жељне политичке крви и спекулације о томе да ли ће превагнути Ђилас или Тадић, да ли ће Дачић надмудрити Вучића или обрнуто, који ће министар први бити ухапшен и да ли ће Александар Тијанић отићи или остати на челу РТС-а. Бавили смо се и бавићемо се на овим страницама и таквом анализом, али чини ми се да и ове начелне опаске могу бити

од користи и да имају и те како везе, како са српском историјом, тако и са актуелним политичким тренутком, у коме се нови властодршци суочавају са реалном опасношћу да или не учине ништа – или, пак, да у свом „подвлачењу црте“ испод владавине „злих претходника“ претерају и склизну у неку врсту политичке самодовољности и самовоље.

Јер када нема општепризнатих и прихваћених институционалних оквира и када постоји свеопшта скепса у државне механизме, личности, институције и процедуре (а то је стање којем смо сви помало кумовали, мада, разумљиво, највише иде на душу претходних владајућих гарнитура), онда ништа не стоји на путу да се све стровали у хаос – или диктатуру.

- Не може се унапред, превентивно оспоравати легитимитет избора, потом говорити о „најмање пола милиона украдених гласова“ , а онда, с обзиром на повољан (пост)изборни расплет, мирно прихватати њихови резултати.

- Не може се на власт доћи са критиком „издајничке власти“ која „оставља на цедилу свој народ на косовским барикадама“, а онда, због „виших циљева“ прихватати још много више (поштански број, равноправно учешће на међународим скуповима, одустајање од „фусноте“ итд.) него што је чак и та проказана издајничка власт била спремна да прихвати.

- Не може се „борба против корупције“ сводити само на „нашу“ истрагу „њихових“ финансијера и функционера – мада је то, бојим се, једини начин да у Србији макар неко одговара за своја недела и малверзације.

- Не може се галамити о „департизацији“ државне управе, а онда – макар и способан – потпредседник странке постављати за гувернера Народне банке (додуше, и то је неки напредак у односу на оно чувено петооктобарско упадање у централну банку са калашњиковима). И још много тога.

И не треба нам никаквих „сто дана“ да бисмо проговорили о овим и сличним непринципијелностима и неподопштинама, већ на њих треба указивати одмах и што више, док се не омасове и док штета постане неповратна. (А чак и ако их у томе не можемо спречити, као што вероватно и не можемо, нека бар знају да памтимо и знамо.)

То би требало да буде посао критичких интелектуалаца и медија – без обзира на то колико било лично корисније, а у извесној мери и занимљиво воајерисати и згражати се над прљавим вешом до јуче владајуће странке, који сада пред лице јавности нештедимице износе њихови политички противници, као и њихови сопствени, љуто завађени функционери.

У противном ћемо још једном имати случај континуитета који је сачуван управо у оним лошим стварима и пракси.